

Майсторът на мебели от дивечови рога Юлчо ИВАНОВ:

Ходенето в гората винаги те учи на нещо

Юлчо Иванов е роден на 27.06.1953 г. в Разград. Завършва средното си образование в Техникума по горско стопанство във Велинград. След като се уволнява от казармата, постъпва на работа като помощник-лесничей в ДГС – Разград, на което отдава 22 години от живота си. Лицензиран лесовъд е, бил е ловен надзирател в „Лудогориелес“. Животът му е свързан с гората и лова, но както сам споделя той, да създава и гради нещо с ръцете си, е неразривна част от ежедневието му. Именно дейностите му в областта на строителството помагат много при създаването на мебели от дивечови рога, което е и повод за взаимната ни среща.

– Г-н Иванов, фамилно наследство ли е направата на мебели от дивечови рога, или сам се запалихте по тази дейност?

– Родът ми тръгва от Еленския Балкан и историята му е над 200-годишна. В паметта му се пази името Хаджи Дайно, който е посетил Светите места и е помагал много на бедните. Затова спокойно мога да кажа, че съм потомък на хаджия. Син съм на един от големите майстори в Разград – Недьо Дайнов, който има голям принос за развитието на града след Втората световна война. Участвал е в изграждането на около 100 жилищни блока. Строителството е било негов професия, която аз също съм наследил. Бил съм майстор на камини, гипсови корнизи, гипсови детайли и други. Докато работих в Горското стопанство в Разград, по мой проект бяха направени няколко от стаите в сградата на Стопанството. Дори корнизите и розетките в тях бяха по моя идея. След пенсионирането си отворих собствено заведение – механа в Разград, и го кръстих „Диана“, на името на римската богиня на лова и природата. То е изключително по мой проект – от това как да изглежда сградата, до масите и столовете, цялостното

му обзавеждане, включващо използването на рога от елени. Основната зала кръстих „Хаджи Юлчовата стая“ и в нея разположих два от направените от мен столове от рога на благородни елени – единият, който наричам за себе си царски стол, е с нова концепция на направа, а другият е създаден преди 40 години. Полилеят в залата също е от еленови рога.

Когато отидох на Международното ловно изложение в Пловдив през 1981 г., сред редицата изложители имаше и руски щанд. Там за пръв път в живота си видях столове, изработени от еленови рога, и останах дълбоко впечатлен. Тогава се зароди у мен идеята да опитам и аз да направя стол от рога. Така се зароди страстта ми към тази дейност. Досега съм изработил четири стола, като последните два направих сравнително скоро. Имам изработена и една маса, също и няколко полилея. Отделно имам – да ги нарека така – заготовки, с които в бъдеще мога да направя още столове.

– Има ли кой да Ви наследя в тази страст?

– Племенникът ми Юлиан е продължител на колекционерската ми страст да събирам рога, която се

появи още докато работех в Горското стопанство. Той събира паднали рога от сръндак, които търси в Габровския Балкан. Преди време му подарих инструменти, с които да работи, в стремежа си хем да му остане спомен от мен, хем да може наистина да продължи този нетипичен за страната ни занаят.

– Какви са тънкостите в изработването на столове от рога?

– За изработката на един стол или маса от дивечови рога се изискват редица познания по дърводелство, доста натрупан опит с метал и камък, също и тапицерски умения. И винаги много въображение, креативност и най-вече желание. Важна е първо идеята. Може да минат няколко години, докато тя узрее или докато събера нужните ми материали. След това идва проектирането, което се базира на това какво съм успял да осигуря като материали. Столът не се прави за един ден – иска време, обмисляне, прецизиране на нещата. Техническото чертане, което беше учебна дисциплина в гимназията във Велинград, ми помогна много. Вложих знанията си по мебелно производство. Направата на един стол става поне с 3 чифта рога – те трябва да са на чифтове, иначе крайният продукт няма да бъде какъвто трябва.

Първите два стола, които направих преди 40 години, създаваха предпоставка лесно да паднеш, когато седнеш на тях – нямаша достатъчно стабилност, бях изтеглил краката им твърде назад. Сто-

ловете от последните години направих с нова концепция, базирана на работата с чифтове – по чифт рога за седалката, облегалката, подлакътниците и краката (които изтеглих напред), за да има симетрия и да се избегне нестабилността при първите столове. За направата на последния стол, понеже не разполагах с достатъчно чифтове рога, помолих за помощ познати и бивши колеги. Но и те не успяха да намерят, а това забави неимоверно работата ми. Трябваше да напасвам допълнително всеки детайл, всяко винтче, за да създам симетрия, а в тази дейност всеки милиметър разминаване е от значение.

– Среща ли приемственост в ловното ни общество Вашият занаят? Търси ли се трудът Ви, или все още не е достатъчно познат у нас?

– За мен това не е занаят в типичния смисъл на думата като дейност, от която да се изхранвам, а по-скоро е идея, която съм развивал и следвал неотлъчно във времето. Бих казал, че в ловните среди у нас вече се наблюдава интерес към създаденото от мен и представянето му на Международното изложение „Природа, лов, риболов“ в Пловдив. Едно момче ми сподели веднъж на Изложението, че такива столове е виждал само на снимка от чуждестранни ловни изложения, и ме попита дали може да докосне изложения пред него стол. Друг човек пък ми е казал, че често е присъствал на международни ловни изложения в чужбина, но само при руснаците е виждал изработени подобни столове. Благодарен съм и на колегите ловци от Ловно-рибарското сдру-

жение в Разград, които ми предоставиха поле за изява по време на честването на 120-годишнината от създаването на Сдружението през 2017 г. и така допринесоха за популяризирането на дейността ми. Програмата за отбелязване на юбилея включваше киноложка изложба и изложба на ловни трофеи, придобити от ловци от Сдружението. Имаше предложение да донеса за честването изработени от мен маса и стол от рога и така трофейната изложба се обогати, а самият аз видях, че мебелите породиха интерес сред колегията.

„Хаджи Юлчовата стая“ в механа „Диана“ и разположените в нея столове: вляво – новата концепция на изработка, вдясно – създаденият преди 40 години първообраз

– Като какъв ловец определете себе си?

– Още като помощник-лесничей ходих като придружител на ловци по време на ловни излети. Бих казал, че служебните ми задължения спомогнаха да се потопя в лова и да остана и до днес подвластен на това хоби – членувам в ловната дружинка в село Костанденец, която е част от разградското ловно-рибарско сдружение. Определям се като ловец изследовател. Чувствам, че трябва да изследвам природата, да я познавам, да не спирам да попълвам знанията си както за нея, така и за лова. С годините натрупах доста знания и наблюдения, интересно ми е да проследявам накъде се движи ловът днес като потребност, като ценност. Не мога да скрия обаче факта, че липсата на дисциплина и на сериозно и отговорно отношение сред голяма част от българските ловци ме разочарова много.

– Какво послание отправяте към младите ловци?

– Да изследват природата, да се учат от нея, да я преоткриват, да познават дивеча добре. Независимо дали ще имаш сполучлив лов, или не, няма напразно ходене в гората. Озоваването ти там винаги те учи на нещо.

– Традиционният за рубриката ни въпрос е какво е за Вас гората?

– Като ученик в професионалната гимназия по горско стопанство във Велинград всяка година съм ходил на лесовъдска практика на язовир „Голям Беглик“, където залесявахме. Може би тогава в мен се загнезди любовта към гората, защото докато полагахме фиданките в земята, усещах истински благородността на това дело – че давам свой принос за обогатяването на българските гори, че в този момент създавам нещо ново, което ще остане и след мен. По-късно като помощник-лесничей и началник-участък в ГТУ съм участвал в създаването на хиляди декари нови гори. Вършил съм тази дейност с обич, защото е била моя мисия и призвание.

**Въпросите зададе
Борислав БЕЛДЕВ
Снимки: архив
на Юлчо ИВАНОВ**

Юбилей

Проф. Георги Цанков на 95 години

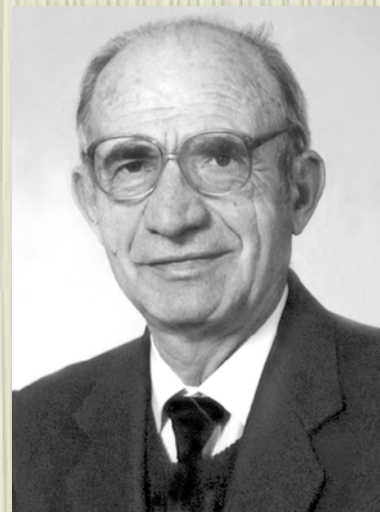
Георги Цанков е роден на 15 юли 1930 г. в с. Рабиша, Видинска област.

През 1954 г. завършва Факултета по защита на растенията в Харковския селскостопански институт – Харков, със специалност „Защита на растенията“.

До началото на 1955 г. работи като референт по защита на горите в Окръжно управление на горите – Варна. От януари 1955 до 1995 г. работи в Института за гората при БАН, където завежда секция „Горска ентомология и фитопатология“, както и Лабораторията по биологична борба. През този период задълбочено изследва върховия корояд (*Ips acuminatus* Gyll), който по това време нанася големи повреди в белеборовите гори на Родопите. Установява наличието на сестринско поколение на върховия корояд и разработва и предлага мерки за борба и ограничаване на вредите от него. Провежда задълбочени проучвания върху борвата процесия (*Thaumetopoea pityocampa* Schiff.), която нанася големи повреди в боровите гори на Родопите и Пирин, като залага опити в района на Хисар, Велинград, Разлог и Сандански.

През 1966 г. придобива научна степен „кандидат на селскостопанските науки“ (сега „доктор“), за дисертацията „Проучвания върху биологията на борвата процесия и мерките за борба с нея“. Изследванията на проф. Цанков върху големия боров хоботник позволяват да се изяснят особеностите в развитието на този вредител в нашата страна, да се намерят ефикасни методи и средства за борба и да се опазят създадените култури във ветровалните площи.

От 1970 – 1973 г. Георги Цанков чете лекции в Университета на Сантяго де Куба. От 1968 г. е избран за ст.н.с. II ст. в Института за гората, а от 1983 г. – за ст.н.с. I степен. През 1982 г. е избран за

председател на Постоянната комисия за биологична защита на горите към Източнопалеарктичната секция със седалище в Москва към Международната организация по биологична борба.

Проф. Цанков е публикувал повече от 250 монографии, научни трудове и научнопопулярни статии на български, испански, английски, немски и руски език, самостоятелно и колективно с други автори. В Куба подготвя и издава учебник за студенти по обща ентомология и учебник по горска ентомология. Също в Куба има самостоятелно и в съавторство 12 научни публикации върху биологията на важни за горското стопанство на тази страна насекоми вредители. Участвал е в повече от 20 международни научни конгреса, конференции, симпозиуми. Под негово научно ръководство като председател на Постоянната комисия за биологична борба към Международната организация за биологична борба са проведени международните научни конференции по биологична защита на горите: в Бургас през 1986 г., в Боржоми, Грузия, през 1989 г. и във Варшава, Полша, през 1994 година.

През 1992 г. е избран за председател на Българското ентомологично дружество и е главен редактор на научното му списание.

Под ръководството на Георги Цанков са защитили кандидатска дисертация петима специалисти.